

CAMBRIDGE INTERNATIONAL EXAMINATIONS
International General Certificate of Secondary Education

SANSKRIT — Option A

0499/01

PAPER 1. Translation and Set Text

MAY/JUNE 2014

Time: 2 hours

Total Marks: 120

Instructions to Candidates

Answer ALL questions.

Write your answers in the Answer Book provided.

Information for Candidates

In Sanskrit passages, underlined words are glossed.

The marks for the various parts of questions are shown in brackets: e.g. [2].

You are reminded of the importance of accurate spelling, punctuation, grammar and orderly presentation in your answers.

This paper has four questions.

1 Passage for Comprehension

Read through the following passage carefully. Do not write out a translation, but answer the questions which follow. Your answers should be in English, with Sanskrit names in transliteration.

With Viṣṇu's help Śiva destroys some cities made for the demons.

राक्षसेभ्यः त्रीणि नगराणि कृतानि । तानि नगराणि खगाः
 इव गगने अगच्छन् । तेभ्यः नगरेभ्यः राक्षसाः अस्त्रैः बहून्
 देवान् अनाशयन् । तत् दृष्ट्वा शिवः राक्षसान् प्रति शरान्
 अक्षिपत् । राक्षसाः तु शरैः हताः अमृतस्य कूपे स्नानम् कृत्वा
 पुनः स्वस्थाः अभवन् । अधुना तेषाम् देहाः अतीव प्रबलाः
 अभवन् । विष्णुना तत् दृष्टम् । सः धेनोः रूपे सर्वम्
 अमृतम् कूपात् अपिबत् । तदा सः शिवाय दीव्यम् रथम्
 दीव्यान् शरान् च अददात् । शरैः शिवः राक्षसानाम् त्रीणि
 नगराणि शीघ्रम् अनाशयत् । स्वर्गे सर्वे देवाः आनन्देन
 अक्रोशन् राक्षसाः जिताः इति । पुष्पाणि गगनात् अपतन् ।
 शिवः युद्धम् एवम् कृत्वा गृहम् अगच्छत् ॥

5

10

<i>trīṇi</i> (n)	three	<i>snānam kṛtvā</i>	having bathed
<i>kṛta</i> (mfn)	made	<i>svastha</i> (mfn)	healthy
<i>astra</i> (n)	missile	<i>dhenu</i> (f)	cow
<i>amṛta</i> (n)	nectar	<i>dīvyā</i> (mfn)	divine
<i>kūpa</i> (m)	well	<i>kṛtvā</i>	having made

- (a) How many cities were made for the demons? (line 1) [1]
- (b) Translate '*nagarāṇi khagāḥ iva gagane agacchan*'. (lines 1 and 2) [6]
- (c) What did the demons use to destroy the gods? (lines 2 and 3) [1]
- (d) On seeing this, what did Śiva do? (lines 3 and 4) [4]
- (e) What did the demons do to restore their health? (lines 4 and 5) [3]
- (f) In line 5, how are the demons' bodies described? [2]
- (g) What did Viṣṇu do in the form of a cow? (lines 6 and 7) [4]
- (h) What did Viṣṇu give to Śiva? (lines 7 and 8) [3]
- (i) Translate '*sarve devāḥ ānandena akrośan*'. (lines 9 and 10) [5]
- (j) Where did Śiva go after the battle? (line 11) [1]

[Total: 30 marks]

[Turn over

2 Translate the following sentences into English:

- (a) तत्र तेषाम् कृपितानाम् नराणाम् बहवः कुक्कुराः आसन् । [2]
- (b) सः वीरम् नृपम् अगच्छत् तस्मै अनमत् च । [2]
- (c) सुन्दरः बालकः कपिना सह राज्यात् अचिरेण गमिष्यति । [2]
- (d) कदा नद्याः तीरम् आगमिष्यसि इति ताः अवदन् । [2]
- (e) अस्माकम् मित्रम् राजपुत्रस्य वस्त्राणि नीलायाम् शालायाम्
अलभत । [2]
- (f) अचिरेण तस्य हृदये अनेकानि प्राज्ञानि वचनानि उद्भविष्यन्ति । [2]
- (g) गृहे उपविश्य साधुः शिष्यः मुनेः पुस्तकम् अपठत् । [2]
- (h) तव जननी मयि स्निह्यति इति बालकः प्रत्यवदत् । [2]
- (i) मृगाः अन्यस्मात् वनात् धाविष्यन्ति इति ते अचिन्तयन् । [2]
- (j) यदा सैनिकाः राजगृहे वसन्ति तदा नृपम् रक्षन्ति । [2]

[Total: 20 marks]

3 (a) Transliterate the following sentences into Roman script:

- (i) स्वर्गे देवाः भार्याभिः सह चरन्ति । [2]
- (ii) एवम् पुत्रः धर्मम् न करोति । [2]
- (iii) अहम् अश्वम् कृष्णम् द्वारम् आनयामि । [3]
- (iv) शरः राक्षसस्य देहम् शीघ्रम् प्रविशति । [3]

(b) Convert the following sentences into *devanāgarī* script:

- (i) *gajāḥ nadyāḥ tīre api tiṣṭhanti.* [3]
- (ii) *sādhvī nārī ṛṣaye puṣpam adadāt.* [2]
- (iii) *adhunā bhītāḥ narāḥ śiṃhebhyaḥ dhāvanti.* [3]
- (iv) *naṣṭāt rathāt sītā sarvam kṣipati.* [2]

[Total: 20 marks]

SET TEXT – MAHĀBHĀRATA (adapted)

Passage for Comprehension

- 4 Read carefully through the following two Sanskrit passages A and B. Do not write out a translation but answer the questions which follow each passage. Your answers should be in English, with Sanskrit names in transliteration.

A

एकदा पाण्डुः वने माद्रा सह चरित्वा ताम् पर्यष्वजत। तत् कृत्वा
सः मृतः भूम्याम् अपतत्। इदानीम् धृतराष्ट्रः एव राजा। धृतराष्ट्रस्य
भार्या गान्धारी नाम भीष्मेण वृता। धृतराष्ट्रः अन्धः इति श्रुत्वा
गान्धारी अहम् अपि अन्धा भविष्यामि इति अवदत्। धृतराष्ट्रः
गान्धारीम् परिणयति स्म। अचिरेण मातुः गान्धार्याः गर्भात् मण्डलम्
जातम्। केन चित् ऋषिणा मण्डलम् बहुषु भागेषु द्विन्नम्। अत्र शतम्
पुत्राणाम् इति ऋषिः मातरम् गान्धारीम् अवदत्। ते पुत्राः कौरवाः
नाम। यदा ते जाताः तदा दुर्मङ्गलानि आसन्।

5

- (a) In line 1, with whom did Pāṇḍu walk, and where did they walk? [2]
- (b) Translate 'tat kṛtvā saḥ mṛtaḥ bhūmyām apatat'. (lines 1 and 2) [4]
- (c) Who was Pāṇḍu's successor according to line 2? [1]
- (d) What was the name of the new king's wife, and by whom was she chosen?
(lines 2 and 3) [2]
- (e) Translate 'gāndhārī aham api andhā bhaviṣyāmi iti avadat'. (line 4) [4]
- (f) To what did the king's wife give birth? (lines 5 and 6) [1]
- (g) Translate 'atra śatam putrāṇām iti ṛṣiḥ mātaram gāndhārīm avadat'. (lines 6 and 7) [5]
- (h) What were the king's sons called? (lines 7 and 8) [1]
- (i) Line 8 speaks of the bad omens that accompanied the birth of these sons. In your own words summarize the encounters of the sons with the Pāṇḍavas in later life, and say what lessons may be taken from this story. Write about 100 words in total. [5]

[Turn over

B

कस्मिन् चित् युद्धे कौरवः द्रोणः चक्रव्यूहम् अकरोत् । अर्जुनः एव
 चक्रव्यूहम् जेष्यति इति पाण्डवाः अवदन् । तस्मिन् एव काले तु अर्जुनः
 अन्यस्मिन् लोके युद्धम् अकरोत् । अर्जुनस्य पुत्रः अभिमन्युः नाम
 उक्तवान् अहम् एव चक्रव्यूहम् जेष्यामि इति । अभिमन्युः चक्रव्यूहम्
 प्राविशत् । न कः चन अन्यः पाण्डवः तु चक्रव्यूहम् प्राविशत् । बहवः
 कौरवाः अभिमन्युना सह युद्धम् अकुर्वन् । वीरः अभिमन्युः बहून्
 कौरवान् व्यापादयत् । अन्ते तु अभिमन्योः रथः नष्टः । सः बालकः
 सर्वैः कौरवैः हतः ॥

5

- (a) Translate '*kasmin cit yuddhe kauravaḥ droṇaḥ cakravyūham akarot*'. (line 1) [4]
- (b) What, according to the view of the Pāṇḍavas in lines 1 and 2, was Arjuna alone able to do? [2]
- (c) Where, however, was Arjuna according to lines 2 and 3? [2]
- (d) Translate '*arjunasya putraḥ abhimanyuḥ nāma uktavān aham eva cakravyūham jeṣyāmi iti*'. (lines 3 and 4) [6]
- (e) Give the English translation of the adjective used to describe Abhimanyu in line 6. [1]
- (f) What is said to have been destroyed in line 7? [2]
- (g) Narrate in detail how Duryodhana is slain, and what happens to him after death. What significance does this episode hold for you? Write about 150 words in total. [8]

[Total: 25 + 25 = 50 marks]

END

